

УДК 821.0

А. А. ДАНИЛЬЧЫК

ІНТЭРПРЭТАЦЫЯ ЖАНРУ ФІЛАСОФСКОЙ ПАЭЗІІ Ў ІТАЛІІ КАНЦА ХІХ ст.

Рэзюме. Рассматривается проблема обозначения границ философской поэзии в историческом разрезе, подчеркивается актуальность поднятой проблематики для современного итальянского и мирового литературоведения. Анализируются позиции современных итальянских литературоведов (Ф. Черчиньяни) и философов (Р. Петтоэлло). В частности, подчеркивается, что между философией и поэзией существенна разница в выборе методологии. С помощью дескриптивно-функционального метода рассматриваются работы по заданной тематике, опубликованные в конце XIX в., особенно к столетию Дж. Леопарди. Уделяется внимание работе Л. Капуаны «Современные измы» (веризм, символизм, идеализм, космополитизм), где сферы философии и искусства разграничены, и книге Ф. Де Роберто «Леопарди», автор которой считает Дж. Леопарди примером того, что сосуществование философии и поэзии возможно. Особое место в рассмотрении заданной темы занимает статья итальянского поэта и литературоведа М. Раписарди «Философская поэзия». Своеобразие позиции М. Раписарди заключается в отождествлении поэзии философской и научной и приверженности позитивизму. Таким образом, анализ философско-обобщенного смысла в тексте произведения и его высказывания художественными средствами в поэтической форме, взятых в качестве основных критериев, является перспективным направлением для дальнейших разработок теории данного жанра.

Ключевые слова: философская поэзия; жанр лирики; объект исследования; методология исследования; М. Раписарди; форма; содержание; научная поэзия; позитивизм.

Abstract. The article describes the problem of indication of the limits of philosophical poetry in the historical context, highlights the relevance of issues, which have been raised for contemporary Italian and international literary criticism. It analyzes the positions of some contemporary Italian expert in literature (F. Cercignani) and philosophers (R. Pettoello). In particular, it emphasizes that there is significant difference in the choice of. With the descriptive and functional method it considers the works dedicated of this particular subject published in the late XIX century, especially in the Leopardi's centenary year. In particular, it focuses on the work of L. Capuana «Gli "ismi"» contemporanei, where the sphere of philosophy and art delimited, and the book of F. De Roberto «Leopardi», where the author considers G. Leopardi as an example of coexistence of philosophy and poetry. Article of the Italian poet and literary critic M. Rapisardi «La poesia filosofica» is important in understanding of a given topic. Identification of philosophical poetry and sciences poetry and his commitment to positivism are singularity of the Rapisardi's position. Thus, the analysis of the philosophical and generalized sense in the text and its expressions with the help of poetic forms, taken as the main criteria is a promising area in research in this field.

Key words: philosophical poetry; a genre of poetry; object of study; research methodology; M. Rapisardi; form; content; scientific poetry; positivism.

Вызначэнне «філасофскай паэзіі» як жанру лірыкі да сённяшняга дня не выклікае згоды ў даследчыкаў літаратуры, таму ўдакладненне яго фармальных характарыстык і жанравых меж застаецца адной з актуальных праблем сучаснага літаратурнага ведавання. Філасофскі аспект у той ці іншай ступені прысутнічае як неад'емная частка ўнутранага свету суб'екта твора. Інакш кажучы, кожны літаратурны твор з'яўляецца філасофскім у той ступені, у якой адлюстроўвае светапогляд яго аўтара, ці, выходзячы за межы індывідуальнага светапогляду, уздымаецца да асэнсавання глабальных праблем чалавечага быцця. На думку Р. Співак, філасофская паэзія імкнецца даць азначэнне добразнаёмым рэчам, і ў такім разе «пабудова сюжэта, што нагадвае лагічную дэфініцыю, выклікае павышаную ёмістасць і абагульненасць сюжэтных сітуацый, абумоўлівае магчымасць іх шматзначнага, шматварыянтнага прачытання»¹ [1, с. 23]. Правесці дакладнае размежаванне ў паэтычным тэксце паміж мастацкім словам і філасофскімі катэгорыямі не заўсёды магчыма, і гэта абумоўлівае пэўную хісткасць у вызначэнні жанравых меж філасофскай паэзіі.

Праблемы гэтага жанру сёння вырашаюцца як літаратурнаўцамі, так і філосафамі. Можна адзначыць гэту тэндэнцыю ў Італіі, краіне з багатай паэтычнай і філасофскай традыцыяй. Прыкладам комплекснага падыходу да азначанай праблемы стала міждысцыплінарная навуковая канферэнцыя

¹ Тут і далей пераклад наш. – А. Д.

«Ці існуе філасофская паэзія?», якая прайшла ў 2007 г. у Міланскім універсітэце і па матэрыялах якой быў выдадзены зборнік [2]. Яе ўдзельнікі прааналізавалі практыкі нацыянальных літаратур, у тым ліку ўсходнеславянскіх (украінскай і рускай), і прадэманстравалі разнастайнасць падыходаў да вырашэння пастаўленай праблемы. Літаратуразнаўца, выкладчык літаратуры Міланскага ўніверсітэта Ф. Чэрчыньяні (F. Cergignani) разгледзеў яе ў ракурсе «філасофскай паэзіі» ці «паэтычнай філасофіі», сцвярджаючы, што мае сэнс весці гаворку пра філасофскую паэзію як пра падвід паэтычнай прадукцыі кшталту сатырычнай паэзіі, дыдактычнай паэзіі, аднак калі гаворка ідзе пра сапраўдны літаратурны *паэзіс* (творчы акт), то дадзеная дэфініцыя страчвае ўсякі сэнс. Тым не менш, на яго думку, мае права на існаванне пастаўленае пытанне пра наяўнасць паэтычнай філасофіі. Супрацьлеглай пазіцыі прытрымліваецца філосаф Р. Петаэла (R. Pettoello). Ён лічыць, што «шлюб» паміж філасофіяй і паэзіяй немагчымы, паколькі галоўнай характарыстыкай філасофіі з'яўляецца не аб'ект даследавання, а метадалогія, прычым адзіным прымальным метадам філасофіі застаецца строгі аналіз паняццяў, заснаваны на не менш строгай аргументацыі. І хоць, на яго думку, справядліва тое, што непазбежны зварот да агульнапрынятай мовы перашкаджае філасофіі дасягнуць дакладнасці матэматычных навук і змушае яе да непазбежнай двухсэнсоўнасці, нааганні філасофіі павінны быць скіраваны на выкарыстанне як мага больш дакладнай і выразнай мовы. Даследчык лічыць, што ўжо гэтага дастаткова, каб пазначыць пераадольную мяжу паміж паэзіяй і філасофіяй. Пры гэтым уся паэзія як такая мае філасофскую вартасць, хоць не яна сама ёсць непасрэдна аб'ект філасофскага аналізу.

Некаторыя даследчыкі, такія як паэт і навуковец С. Раймондзі (S. Raimondi), займаюць прамежавую пазіцыю, агаворваючы, што не існуе чыста філасофскага верша, як і не можа існаваць і філасофія паэзіі.

Тэарэтычны аспект філасофскай паэзіі і суадносіны яе з філасофіяй неаднаразова станавіліся аб'ектам увагі італьянскіх літаратуразнаўцаў. Адзін з усплёскаў цікавасці да азначанай праблематыкі прыпадае на другую палову – канец XIX ст., перыяд імклівага развіцця навукі і тэхнікі, а таксама філасофіі пазітывізму, калі пытанні экзістэнцыі чалавека набылі іншае, эпістэمالагічнае, вымярэнне. Гэты перыяд характарызуецца росквітам мадэрнісцкіх плыней і адначасовым узмацненнем тэндэнцыі да разбурэння традыцыйнай структуры верша, што само па сабе выклікала дыскусіі ў літаратурным асяроддзі Італіі. Развіццё італьянскай літаратуры гэтага перыяду адбываецца, з аднаго боку, пад уплывам іншых еўрапейскіх літаратур, у першую чаргу французскай, з другога – вызначаецца сваімі характэрнымі асаблівасцямі, звязанымі з наступствамі завяршэння працэсу аб'яднання краіны і адпаведна са згасаннем рамантычна-грамадзянскай плыні. У цэлым літаратурную сітуацыю ў Італіі канца XIX ст. можна абазначыць наступным чынам: «Калі, з аднаго боку, рамантызм патрабаваў ад эстэтыкі цалкам філасофскіх пошукаў і культуры, то з другога – дэкаданс, ствараючы культурнае здрабненне (якое прыстасоўвалася да асэнсавання і да наступнага здрабнення і раздзялення філасофскіх навук) і адмаўляючыся ад залежнасці ад філасофскага сузірвання, вымагаў ад яе культуралагічнай спецыялізацыі, якая больш не падпарадкоўвалася адзінству ўлады навукі і не рабіла ўяўленне адзіным полем дзейнасці. Ідэя, што вартасць філасофскага пошуку можа быць адрознай і аддзеленай ад эстэтычных пошукаў, знаходзіць, аднак, як у сферы літаратуры, так і ў сферы крытыкі і філасофіі розных інтэрпрэтацый і праціўнікаў» [3, р. 30]. Гэта абумоўлівала дыскусіі, што стымулявалі развіццё італьянскай гуманітарнай думкі.

Асабліва плённым для асэнсавання філасофскай паэзіі стаў 1898 г., калі адзначалася стагоддзе з дня нараджэння Дж. Леапардзі (G. Leopardi, 1798–1837). Юбілей стаў нагодай для аналізу не толькі творчай спадчыны вялікага паэта, але паэзіі і мастацтва ўвогуле, тым больш што лірыка Дж. Леапардзі лічыцца прыкладам высокай філасофскай паэзіі, прадаўжальніцай лепшых традыцый італьянскай літаратуры. Свае працы ў гэты перыяд апублікавалі такія літаратуразнаўцы і пісьменнікі, як Дж. Кардучы (G. Carducci, 1835–1907), Ф. Дэ Рабэрта (F. De Roberto, 1861–1927), Л. Капуана (L. Capuana, 1839–1915), М. Рэпісардзі (M. Rapisardi, 1844–1912) і інш.

Бадай што адзіны тэкст, не звязаны непасрэдна з юбілеем Дж. Леапардзі, – літаратурна-крытычная кніга празаіка Л. Капуаны «Сучасныя ізмы» (верызм, сімвалізм, ідэалізм, касмапалітызм). Разглядаючы пытанне суадносінаў зместу і формы ў мастацкім творы, аўтар лічыць, што літаратурныя тэксты маюць неабходнасць ва ўласных тэарэтычных, паэтычных і сюжэтных маркіроўках, у той час як тыя, хто імкнецца выказаць ідэю, павінны абіраць трактат, таму што форма – нашмат больш складаная за абстрактную думку. Л. Капуана аддзяляе, або, дакладней, не прывязвае адно да другога: «Чыстую ідэю, калі мне трэба, я буду шукаць у кнігах філосафаў або навукоўцаў. Там я знайду абстрактную або голую ісціну... Калі я пасля звяртаюся да мастацкага твора, то шукаю адчуванняў, уражанняў, характараў, выяў, у якіх гэтая філасофская або навуковая ідэя... можа цудоўна ізноў паўстаць перада мной увасобленай у пэўную форму, мужчыну, жанчыну, пейзаж, страсць, дзеянне і ўвасобленай так дасканаласцю...» [4, р. 26].

Манаграфія «Леапардзі» Ф. Дэ Рабэрта таксама выйшла ў 1898 г., калі адзначалася стагоддзе з дня нараджэння паэта, хоць і была напісана раней. Другі раздзел кнігі аўтар назваў «Філасофскі дух» і прысвяціў разважанням пра ўзаемадзейнасць філасофіі і паэзіі, замест слова «філасофія» часта выкарыстоўваючы слова «навука»: «Паміж навукай і паэзіяй, паміж сілай духу і інтэнсіўнасцю пачуцця звычайна існуе супрацьпастаўленне і спрэчка: людзі найбольш уразлівыя не могуць быць самымі разважлівымі. Аднак можна сустрэць адзінства дзвюх здольнасцей у некаторых душах, якія прызнаюць сваю моц ад гэтага саюзу» [5, р. 11].

Ф. Дэ Рабэрта праводзіць наступнае размежаванне паміж спосабам светаўспрымання паэта і філосафа: «Рухомыя агульнай сілай уяўлення, паэт і філосаф ідуць паралельнымі шляхамі; яны разыходзяцца, падпарадкоўваючыся асабліва імпульсам іх прыроды. Паэт імкнецца адчуваць, філосаф імкнецца разважаць. Асабліва якасць паэта ў тым, каб даваць ацэнку рэчам, якія яго ўяўленне ставіць перад ім: вібраваць, трымцець, лікаваць, пакутаваць; асабліва якасць філосафа – тлумачыць рэчы, якія ўяўленне яму прадстаўляе: параўноўваць, рабіць высновы, абстрагаваць, разумець» [5, р. 15]. Што датычыцца Дж. Леапардзі, то, на думку аўтара, у ім жылі гэтыя дзве якасці, дзве аднолькава высокія душы.

Але найбольш грунтоўна і паслядоўна развівае тэму філасофскай паэзіі паэт і літаратурны крытык М. Рапісардзі, вядомы сваімі рацыяналістычнымі поглядамі, а таксама амаль дваццацігадовай палемікай з Дж. Кардучы. М. Рапісардзі знаходзіўся ў цэнтры літаратурнага жыцця Італіі канца XIX ст., быў знаёмы з многімі значнымі постацямі італьянскай літаратуры. У 1898 г. быў напісаны яго артыкул «Філасофская паэзія» (*La poesia filosofica*), дзе аўтар адзначаў у якасці сучаснай тэндэнцыі, што «паэзія ўсё больш імкнецца стаць філасофскай, інакш кажучы, мець ідэйны змест, натхнёны сур'ёзнымі праблемамі жыцця, пастаўленымі сучаснай навукай» [6].

Аўтар, што прытрымліваецца пазітывізму – філасофскай плыні, якая была асабліва распаўсюджана ў Італіі пасля аб'яднання краіны (1870–1900), выводзіць філасофскую насычанасць паэтычнага тэксту непасрэдна з імклівага развіцця навуковых напрамкаў. Увогуле, італьянскія пазітывісты настойвалі на неабходнасці звязаць філасофію з дасягненнямі навуковай думкі, што стала асабліва заўважна ў сферы антрапалагічных навук, псіхалогіі і педагогікі. Гэтыя погляды пэўным чынам адбіваліся і на іншых сферах гуманітарнай думкі Італіі: «Навука, якая авалодала ўсімі аспектамі жыцця... непазбежна павінна была зрушыць полюсы паэтычнага натхнення, даць мастацтвам магутны імпульс у кірунку новых ідэалаў, паставіць яму новы капітал пачуццяў і вобразаў, якія адпавядаюць умовам і норавам жыцця ў прыродзе, такой, якой мы яе ведаем, падштурхнуць, карацей, і мастацтва, і асабліва паэзію, да адлюстравання таго жыцця, якое яна здрабняе ва ўсіх сваіх формах, і запаліць з філасофскай думкі галоўнае полымя новага мастацтва» [6].

Пры гэтым М. Рапісардзі робіць выпадкі супраць класіцызму (што, ведаючы пра яго палеміку з Дж. Кардучы, можна расцэньваць як выпадкі супраць Дж. Кардучы і яго спроб вяртання да антычнай лірыкі), разглядаючы набыткі італьянскай філасофскай паэзіі ў гістарычным разрэзе і адзначаючы імкненне да філасафічнасці як галоўную лінію ў развіцці італьянскай лірыкі, падкрэслівае, што філасофская паэзія мае ў Італіі «высакародныя і слаўныя» традыцыі, называе імёны Дантэ Аліг'еры, Т. Таса, В. Альф'еры і, безумоўна, Дж. Леапардзі. Развіваючы сваю думку далей, М. Рапісардзі падкрэслівае адрозненне філасофскай паэзіі ад дыдактычнай. Ён лічыць, што філасофская паэзія не імкнецца нічога дэманстраваць, не хоча вучыць, як дыдактычная паэзія, або апісваць для сябе самой знаходкі навукі, «яна толькі хоча агучыць філасофскія ісціны, распаўсюдзіць у душах упэўненасць праз пачуцці, якія яны выклікаюць, абудзіць больш высокую, больш гарманічную, больш адпаведную чалавечай прыродзе веру» [6]. Пры гэтым філасофская паэзія для М. Рапісардзі, як будзе відаць далей, з'яўляецца адпаведнікам паэзіі навуковай.

Аўтар засяроджвае ўвагу на стылёва-зместавым аспекце аб'екта свайго даследавання, пакідаючы па-за ўвагай аспект фармальны: «Абстрактныя ідэі філасофіі і навукі не створаны (хто гэта адмаўляе?) для мовы паэзіі, але ў кожнай філасофіі і кожнай навуцы існуе частка, якая суадносіцца з тым, што ёсць найбольш канкрэтнага і рэальнага ў свеце і ў жыцці, частка, якая датычыцца нашага лёсу, праблемы нашага існавання» [6].

Асноўная мэта філасофскай паэзіі, на думку М. Рапісардзі, не самастойная, а дадатковая, «прыкладная» да навукі. Ён лічыць, што сучасная філасофская паэзія мае абавязак і місію дапаўняць і пашыраць сучасную навуку, дадаваць да яе тое, чаго апошняй не хапае, асвятляць неразведаныя сферы душы і жыцця: «Навука метадычна адказвае на пытанні нашага розуму; паэзія пастаянна адсылае да бясконцасці інтэрпрэтацыі нашага сэрца» [6]. Немагчыма не заўважыць блізкасці пазіцыі М. Рапісардзі і французскага паэта Р. Гіля (R. Ghil, 1862–1925), які вылучыў навуковую паэзію ў асобны кірунак у канцы XIX ст. Як тэарэтык новай паэзіі, Р. Гіль хацеў выявіць навуковымі сродкамі законы вербальнага выказвання, імкнуўся да сінтэзу розных галін чалавечых ведаў і ўсіх форм мастацкага выяўлення. Р. Гіль таксама сцвярджаў, што навуковае светабачанне павінна стаць для паэтаў крыніцай ідэй, тэм і вобразаў, а мэтай навуковай паэзіі, па меркаванні Р. Гіля, абавязана было стаць не толькі ўзнаўленне навуковых адкрыццяў у паэтычнай форме, але і ўзбагачэнне навукі новымі ідэямі. Як і ўласна навука, навуковая паэзія павінна была стаць праявай думкі (увасобленай у вобразе), аналізаваць сучаснае жыццё і навакольную рэчаіснасць, у адрозненне ад іншых відаў паэзіі на першы план выходзіла свядомая думка, а не эмоцыі. Праграмны тэкст кірунку – «Трактат аб слове» (*Traité du verbe*) Р. Гіля 1885 г., згодна з якім паэтычнаму мастацтву будучыні неабходна ў большай ступені абапірацца на рацыянальны пачатак і мацней узаемадзейнічаць з навуковым светабачаннем (празаічным аналагам навуковай паэзіі ў пэўным сэнсе можна лічыць натуралістычны раман Э. Заля).

М. Рапісардзі якраз і звяртае ўвагу на ігнараванне з боку італьянскіх літаратараў гэтага кірунку сучаснай паэзіі, прытым што італьянская літаратура шчыльна рухалася за французскай літаратурай, асабліва ў развіцці прозы. Як вядома, італьянскі верызм узнік як наследаванне французскаму натуралізму пад уплывам творчасці Э. Заля. Што датычыцца паэзіі, то М. Рапісардзі наракае на тое, што ў Італіі не прымаюцца аўтары, якія імкнуцца пісаць у жанры «самага вялікага паэта стагоддзя». М. Рапісардзі мае на ўвазе В. Гюго, да творчасці якога неаднаразова звяртаецца на працягу ўсяго артыкула.

Для разваг М. Рапісардзі характэрны пазітывісцкі аптымізм, які распаўсюджваецца і на стасункі паміж навукай і мастацтвам: «Навука, разважаючы і эксперыментуючы, суцяшаецца адкрыццём ісціны незалежна, фізічнага яна характару або этычнага; паэзія натхняецца гэтай ісцінай і ў мастацтве ўяўлення і ў пачуццях... прымушае нас адчуваць боль і радасць...

Зразуметыя падобным чынам навука і паэзія, далёкія ад таго, каб выштурхоўваць адна адну і каб узурпаваць уласныя абавязкі, узаемна дапаўняюцца і гарманізуюцца ў вялікай еднасці: паэзія робіцца навукай, паколькі натхняецца адкрыццямі і ісцінамі навукі; навука, не зважаючы на дакладнасць свайго метаду, сама ў сабе высокапаэтычная, паколькі раскрывае пачуццям і фантазіі бясконцыя глыбіні быцця, прадбачы ў сілу свайго метаду няспынны рух чалавечай думкі наперад па шляхах свабоды, справядлівасці і сусветнага братэрства людзей» [6]. Тэкст М. Рапісардзі сведчыць аб важным моманце ў развіцці італьянскай паэтычнай тэорыі – атаясамліванні паняццяў філасофскай паэзіі і навукай, і, хоць аўтар ні разу не называе ў тэксце імя Р. Гіля, правамоцна дапусціць, што ён быў знаёмы з ідэямі французскага тэарэтыка, тым больш што менавіта французскай паэзіі М. Рапісардзі прысвяціў значную частку артыкула.

З тэксту М. Рапісардзі вынікае, па-першае, што для яго паэзія філасофская і паэзія навуковая тоесныя, па-другое, што на паэту ўскладаецца не толькі эстэтычная функцыя, але і гнасэалагічная. Тым не менш большасць сучасных даследчыкаў размяжоўваюць паняцці філасофскай і навукай паэзіі, надаючы пры гэтым навукай паэзіі больш вузкі, а філасофскай паэзіі адпаведна больш шырокі сэнс.

Безумоўна, вызначэнне меж філасофскай паэзіі як у італьянскай, так і ў сусветнай літаратуры вымагае далейшых даследаванняў, аднак на падставе праведзенага аналізу можна прыйсці да высновы, што пошукі філасофска-абагуленага сэнсу ў тэксце твора і яго выказванне літаратурна-мастацкімі сродкамі ў паэтычнай форме, узятыя ў якасці асноўных крытэрыяў, з'яўляюцца перспектыўным напрамкам для далейшага аналізу і распрацоўкі тэорыі дадзенага жанру.

У выніку М. Рапісардзі прыходзіць да высновы, што, верагодна, у больш ці менш далёкай будучыні гармонія паэтычных і філасофскіх здольнасцей будзе складаць сапраўдную арыгінальнасць і веліч паэта, а паэт, які быў і заўсёды будзе стваральнікам вобразаў і міфаў, будзе адначасова стваральнікам ідэй і пачуццяў, папярэднікам і апосталам цывілізацыі. Сам М. Рапісардзі спалучаў паэтычную творчасць з літаратуразнаўчымі даследаваннямі. Яго вершы на рэлігійную тэматыку пацвярджаюць імкненне аўтара да гарманізацыі філасофскага (навуковага) і паэтычнага (пачуццёвага) пачаткаў.

БІБЛІАГРАФІЧНЫ СПІС

1. *Сливак Р.* Русская философская лирика: Проблемы типологии жанров. Красноярск, 1985.
2. *La poesia filosofica*, a cura di Alessandro Costazza. Milano, 2007.
3. *Fantasia R., Tallini G.* Poesia e Rivoluzione: simbolismo, crepuscolarismo, futurismo. Milano, 2004.
4. *Capuana L.* Gli «ismi» contemporanei. Catania, 1898.
5. *De Roberto F.* Leopardi. Milano, 1921.
6. *Rapisardi M.* La poesia filosofica // Wikisource [Electronic resource]. 2010. URL: http://it.wikisource.org/wiki/La_poesia_filosofica (date of access: 15.10.2014).

Паступіў у рэдакцыю 08.10.2015.

Аксана Аляксееўна Данільчык – кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры замежнай літаратуры філалагічнага факультэта БДУ.

УДК 882.09-2

С. Я. ГОНЧАРОВА-ГРАБОВСКАЯ

ПАРАДОКСЫ КОМИЧЕСКОГО В РУССКОЙ ДРАМАТУРГИИ РУБЕЖА XX–XXI вв.

Резюме. Исследуется состояние современной русской драматургии и выявляются факты нарушения канона как на уровне художественной структуры, так и жанра. Особое внимание уделяется категории комического, модификации комедии. Отмечается специфика катарсиса, генетически восходящего к драмам А. Жарри и А. Арто, оказавших глубокое влияние на формирование определенной тенденции в современной драме, связанной с ее сатирической, комедийной, жанровой и видовой природой. В конце 1990-х гг. сатирическая комедия исчерпала себя как жанр. Злой смех, свойственный пьесам сатирического, памфлетного характера, стал активно проникать в драму. Подобная корреляция смешного и серьезного оказала влияние на жанровую структуру пьес, нарушая нормы традиционной комедии. Драма взяла на себя миссию комедии, используя и другие эстетические средства, не свойственные комическому. Об этом свидетельствует и модификация конфликта. Сатира растворилась в других жанрах, ее функцию взяли на себя драма, трагикомедия, мелодрама. Сатирическая комедия временно оказалась вытесненной. В центре внимания пьесы Л. Петрушевской, О. Богаева, С. Решетникова, М. Курочкина, И. Вырыпаева, В. Сигарева, Н. Ворожбит и др.

Ключевые слова: драматургия; жанр; конфликт; герой; комическое.

Abstract. The article examines the state of contemporary Russian drama. It reveals violations of canon at the level of artistic structure and genre. Particular attention is paid to the category of the comic and comedy modification. Specific features of catharsis genetically dating back to the dramas of A. Jarry and A. Artaud are discussed. These scholars contributed to the formation of this trend in modern drama which is associated with its satirical, comedy, genre and specific nature. At the end of the 1990s the satirical comedy exhausted itself as a genre. «Angry Laughter» characteristic of satirical, pamphleteering plays began to penetrate actively into the drama. This correlation of funny and serious has influenced the structure of plays, breaking the rules of traditional comedy. Drama took on the